

Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin fokuserer på de lægemidler eller lægemiddelgrupper, hvor der har været de største ændringer i omsætningen i forhold til samme kvartal året før.

Det samlede salg af alle apoteksforbeholdte lægemidler i primærsektoren er faldet med 216 mio. kr. (-8.5 %) fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013. Det samlede mængdeforbrug af lægemidler, der opgøres i DDD (Definerede Døgn Doser), er i samme periode steget med 6.9 mio. DDD (1.1 %).

Lægemidler med størst stigning i omsætning

- Midler til sænkning af blodsukker eksklusiv insulin
- Dabigatranetexilat (Midler mod blodpropper)
- Rivaroxaban (Midler mod blodpropper)
- Fampridin (Sclerose)
- Levodopa og decarboxylase-hæmmere (Parkinson-sygdom) **NY**
- Oxazepam (Benzodiazepin) **NY**
- Mianserin (Depression) **NY**
- Ticagrelor (Midler mod blodpropper)
- Simvastatin (Kolesterolsænkende)
- Paliperidon (Antipsykotika) **NY**

Lægemidler med størst fald i omsætning

- Stærke smertestillende midler (Opioider)
- Antidepressive midler
- Sildenafil (potensmidler) **NY**
- Midler mod demens **NY**
- Antipsykotika

Læs mere om:

- [Fordobling i forbruget af Sildenafil efter prisfald](#)
- [Prisen på det antidepressive middel mianserin er mere end fordoblet](#)
- [Stigning i omsætningen af Oxazepam trods faldende forbrug](#)
- [Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætningen](#)
- [Lægemiddelgrupper med væsentligt fald i omsætningen](#)

Fordobling i forbruget af sildenafil efter prisfald

Patentudløbet i juni 2013 på potensmidlet Viagra, indholdsstof sildenafil (ATC-kode G04BE03), har medført konkurrence på prisen, idet der er blevet markedsført flere kopipræparater. Den billigste pris for en 50 mg tablet umiddelbart før patentudløbet var ca. 80 kr., hvor den billigste pris på en tilsvarende tablet nu er 3-4 kr. Dette prisfald har medført en stor stigning i salget af sildenafil. Som det ses af Figur 1 er salget fordoblet fra september 2012 til september 2013. En DDD svarer til en tablet på 50 mg. Trods stigningen i salget, har der været et fald i omsætningen (Tabel 2). Markedet for ulovligt internetsalg af billige potensmidler med tvivlsomt indhold, ser nu ud til at være udfordret. Stigningen i salget gælder både for antallet af personer, der købte sildenafil og for den solgte mængde. Stigningen i mængde har dog været forholdsmæssigt større, idet hver person i gennemsnit har købt ca. 21 % mere i september 2013 i forhold til september 2012. Stigningen i salget er forholdsmæssigt ligeligt fordelt mellem aldersgrupper.

Sildenafil er ét af flere potensmidler, hvor sildenafil er det hyppigst solgte, herefter følger tadalafil (Cialis). Disse to lægemidler står for næsten hele salget af potensmidler i Danmark. Der har ikke været fald i salget af tadalafil. For det noget mindre solgte vardenafil (Levitra) ses et fald i salget efter juni 2013. Salget af potensmidler har været stærkt stigende indtil ca. 2006, hvorefter der kun har været en svag stigning. Mænd i alderen 64-74 år er de hyppigste brugere af potensmidler. I 2012 indløste 4 % af mænd i denne aldersgruppe mindst en recept på potensmidler.

Figur 1

Salget af sildenafil (G04BE03)

Maja Laursen

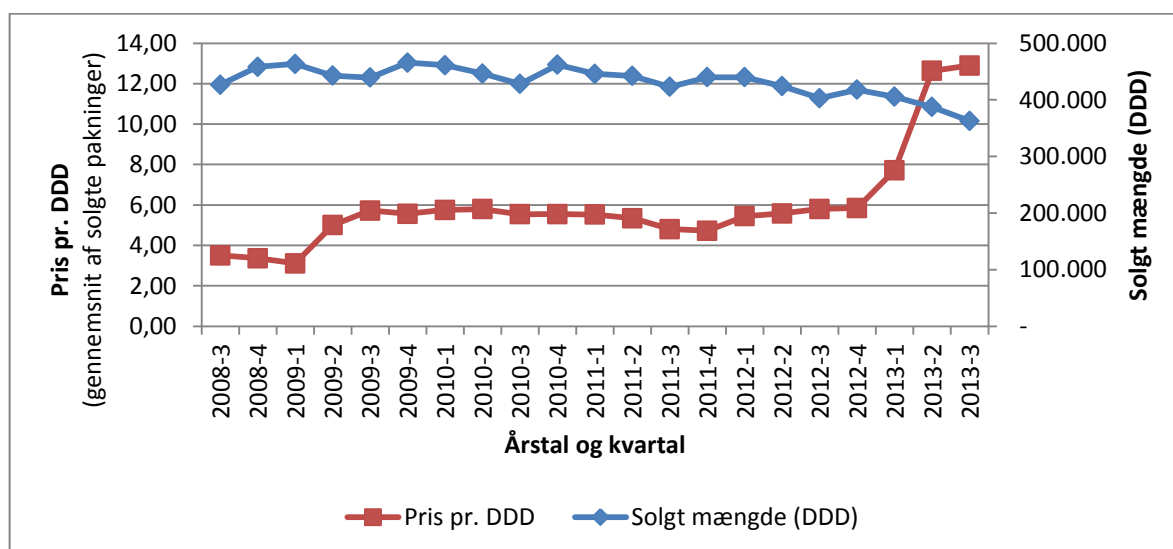
Prisen på det antidepressive middel mianserin er mere end fordoblet

Mianserin er et antidepressivum af typen NaSSA (adrenerg receptorhæmmer). Den anvendes årligt af lidt mere end 20.000 personer svarende til 4.7 % af brugerne af antidepressiva i 2012. Den gennemsnitlige pris for de købte pakninger har i mange år ligget på under 6 kr. pr. DDD [1]. I løbet af 2013 er priserne dog steget på en del pakninger, så den gennemsnitlige pris på de solgte pakninger i 2. og 3. kvartal af 2013 har ligget på over 12 kr. pr. DDD. Det svarer til lidt mere end en fordobling i forhold til prisen de samme kvartaler året før (stigninger på henholdsvis 126 og 122 %).

Ved at dykke lidt mere ned i data kan man se, at de største prisstigninger ses for 10 mg, 90-100 stk. og 30 mg, 30 stk. pakningerne. Og at de fleste prisstigninger skete i løbet af marts 2013. Prisstigningerne på tabletter á 60 mg er slet ikke steget i samme størrelsesorden som de lave styrker, men anvendes heller ikke nær så meget, jf. www.medstat.dk. Man kan i øvrigt se, at forbruget af mianserin i samme periode er faldet, men pga. af prisstigningerne, er den samlede omsætning i henholdsvis 2. og 3. kvartal 2013 dobbelt så stor som omsætningen i de samme kvartaler året før.

Figur 2

Gennemsnitlig pris pr. DDD for mianserin samt solgt mængde for de seneste 5 år - opgjort pr. kvartal

[1] DDD for mianserin er lig med 60 mg, svarende til en tablet af dem med højest styrke. De enkelte patienter, kan dog sagtens være i behandling med både mere eller mindre end 60 mg om dagen.

Anna Sophie Toftlund Engelbrecht

Stigning i omsætningen af Oxazepam trods faldende forbrug

Oxazepam omsatte for 9.5 mio. kr. i 3. kvartal 2013, en stigning på 2.7 mio. kr. (39 %) i forhold til 3. kvartal 2012. Samtidig faldt forbruget med godt 130.000 DDD svarende til 10 %. Oxazepam er et benzodiazepin, som primært bruges mod angsttilstande. Benzodiazepiner og benzodiazepinlignende lægemidler må ordineres til maksimalt to ugers behandling af søvnløshed og maksimalt 4 ugers behandling af angsttilstande i henhold til Sundhedsstyrelsens vejledning [1].

Stigningen i oxazepam skyldes både prisstigninger og ændring i forbruget mod mindre pakningsstørrelser, som generelt er dyrere pr. tablet. 2/3 af stigningen i omsætningen skal findes blandt 30 stk. pakningerne, hvor omsætningen er steget fra godt 116.000 kr. i 3. kvartal 2012 til godt 1.9 mio. kr. i 3. kvartal 2013. Dels har der været en generelt prisstigning på 30 stk. pakningerne til næsten det dobbelte, dels er salget af 30 stk. pakning er 9-doblet i forhold til året før. Det er sket på bekostning af større pakninger, således at der samlet set er solgt lidt lavere mængder oxazepam i forhold til året før. Denne udvikling er i tråd med Sundhedsstyrelsens vejledning om, at der maksimalt bør ordineres til 4 ugers brug i forbindelse med behandling af angsttilstande [1].

Tabel 1 Forskelle i pris, pakninger solgt, mængde solgt, pris pr. mængde solgt og pris pr. pakning solgt for 3. kvartal 2012 og 3. kvartal 2013

	Alle pakningsstørrelser			Alle pakningsstørrelser minus 30 stk's pakninger				Kun 30 stk. pakninger		
	3. kvartal 2012	3. kvartal 2013	Ændring	3. kvartal 2012	3. kvartal 2013	Ændring	3. kvartal 2012	3. kvartal 2013	Ændring	
Samlet omsætning	6.825.668	9.506.540	39%	6.709.390	7.585.739	13%	116.278	1.920.801	1552%	
Antal pakninger solgt	63.977	60.438	-6%	62.272	44.884	-28%	1.706	15.553	812%	
Mængde solgt (DDD)	1.287.996	1.155.771	-10%	1.273.280	1.022.839	-20%	14.716	132.932	803%	
Pris pr. pakning solgt	107	157	47%	108	169	57%	68	123	81%	
Pris pr. DDD	5,3	8,2	55%	5,3	7,4	41%	7,9	14,4	83%	

[1] <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152319#Bil2>

Ulla Holten Nielsen

Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætningen

Omsætningen i gruppen A10B, der indeholder **blodsukkersænkende lægemidler** (minus insulin), steg fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013. Gruppen A10B omsatte for 12 mio. kr. mere i 3. kvartal 2013 i forhold til 3. kvartal 2012. Undergruppen A10BX står for den største andel af omsætningen i A10B. Fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013 steg omsætningen i denne gruppe med 10 mio. kr. svarende til 19 %. GLP1-analogen, Victoza® (A10BX07) udgør den absolutte størstedel af gruppen A10B. Victoza® kom på markedet i juli 2009. Victoza® omsatte for 56.5 mio. kr. i 3. kvartal 2013, en stigning på 8.1 mio. kr. siden 3. kvartal 2012. Læs mere om Victoza® i ['Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 1. kvartal 2013'](#).

Rådet for anvendelse af dyr sygehusmedicin (RADS) er kommet med opdatering i januar 2013 for lægemidlerne (**Dabigatranetexilat** og **Rivaroxaban**). I vejledningen fremgår det, at patienter med indikation for behandling med blodfortyndende lægemidler "skal tilbydes behandling med et oralt præparat (warfarin, dabigatran, rivaroxaban eller apixaban)". Stigningen i omsætningen for Dabigatranetexilat er på mere end 60 % både i omsætning og forbrug. Dabigatranetexilat har været på listen over de mest solgte lægemidler i mere end 1 år. Rivaroxaban er ny i år, dvs. Rivaroxaban er med på listen over lægemidler med størst stigning for 3. gang. Som i forrige kvartal er stigningen ekstrem på mere end 500 %. I kroner og øre er stigningen størst for Dabigatranetexilat (se Tabel 1).

Fampyra (fampridin) anvendes til symptomlindrende behandling af multipel sklerose og er godkendt til forbedring af gangfunktionen. Det blev markedsført den 3. oktober 2011, og er derved et forholdsvis nyt lægemiddel på markedet i 3. kvartal 2012, som der sammenlignes med. Omsætningen er i 3. kvartal 2013 på 4.6 mio. kr. svarende til en stigning på 3.4 mio. kr. (283 %) i forhold til 3. kvartal 2012. Der er tale om et relativt dyrt lægemiddel, som koster gennemsnitlig 128 kr. pr. DDD. Der kan søges om enkelttilskud til en 14 dages afprøvning og derefter til 12 måneders behandling, hvis der er effekt ifølge specifikke kriterier.

Levodopa og decarboxylase-hæmmere anvendes til behandling af parkinson-sygdom. Omsætningen er i 3. kvartal 2013 på 22.2 mio. kr., hvilket er 3.1 mio. kr. (16 %) mere end i 3. kvartal 2012. Forbruget er 8 % højere i 3. kvartal 2013 sammenlignet med 3. kvartal 2012.

3 ud af de 10 lægemidler med størst stigning i omsætning fra 3. kvartal 2012 til 4. kvartal 2013 er lægemidler mod blodpropper. For lægemidlet **Ticagrelor** er stigningen i procent ikke helt så stor som stigningen fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013. Omsætningen for Ticagrelor i 3. kvartal er steget med 28 %, og stigningen i forbruget (DDD) er på 26 %, tilsvarende var stigningen i både mængde og omsætning i 2. kvartal på 50 %. Stigningen gennem de seneste kvartaler kan formentlig til dels tilskrives en vejledning fra Rådet for anvendelse af dyr sygehusmedicin (RADS).

Simvastatin er det mest anvendte middel mod for højt kolesteroltal med en halv million brugere i 2012. I 3. kvartal 2013 var omsætningen 2.1 mio. kr. højere end samme kvartal året før. Det er en stigning på 15 % på trods af, at mængde forbruget af simvastatin er faldet med 5 %. Den øgede omsætning skyldes en gennemsnitlig prisstigning fra 0.33 kr. pr. DDD til 0.40 kr. pr. DDD (22 %). Generelt går prisen op og ned, den har tidligere været både lige så høj og lav som i de to perioder, der er sammenlignet her. Men fordi simvastatin bruges af så mange, betyder en prisstigning på 7 øre pr. DDD en øget omsætning på et par mio. kr. pr. kvartal.

Omsætningen af det dyre antipsykotikum **paliperidon** er steget med 2 mio. kr. (19 %) fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013. Stigningen i omsætningen er drevet af depotinjektionspræparatet Xeplion®, som har en gennemsnitspris på ca. 110 kr. pr. DDD. Xeplion® kom på markedet i maj 2011. Såvel mængdeforbruget som antallet af personer, der har indløst recept på Xeplion®, er steget støt siden markedsføringen. Fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013 er mængdeforbruget steget med 34 %, og antallet af personer, der har indløst recept på Xeplion®, er steget med 31 %. I 3. kvartal 2013 var der ca. 750 personer, som indløste recept på Xeplion®. Læs mere om udviklingen i brugen af antipsykotika i rapporten '[Brug af antipsykotika 2002-2011](#)'.

Tabel 2 viser, hvordan omsætningen og mængdeforbruget har udviklet sig for de lægemiddelgrupper, der har haft den største stigning i omsætningen fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013. Når der står **NY** efter lægemiddelstoffet eller lægemiddelgruppen, betyder det, at lægemidlet ikke har været med i sidste 'Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin'.

Tabel 2 Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætning fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013

Lægemiddelstof eller lægemiddelgruppe	ATC-gruppe ¹⁾	Kommentar og vigtigste undergrupper i forhold til omsætningsstigningen.	Omsætning i 3. kvartal 2012 i mio. kr.	Omsætning i 3. kvartal 2013 i mio. kr.	Stigning i omsætning i mio. kr. (%)	Forskel i mængdeforbrug i mio. DDD ²⁾ (%)
Midler til sænkning af blodsukker ekskl. Insuliner	A10B	Victoza ®	91.7	104.2	12.4 (14.0 %)	0.4 (2.0 %)
Dabigatranetexilat	B01AE07	Pradaxa ®	18.4	29.6	11.2 (61.0 %)	0.5 (61.0 %)
Rivaroxaban	B01AF01	Xarelto ®	1.9	11.4	9.6 (509.0 %)	0.8 (527.0 %)
Fampridin	N07XX07		1.2	4.6	3.4 (274.0 %)	0.03 (338.0 %)
Levodopa og decarboxylase-hæmmere NY	N04BA02		22.2	19.1	3.1 (16.0 %)	0.04 (8.0 %)
Oxazepam NY	N05BA04		6.8	9.5	2.7 (39.0 %)	-0.1 (10.0 %)
Mianserin NY	N06AX03		2.3	4.6	2.3 (100.0 %)	-0.04 (-10.0 %)
Ticagrelor	B01AC24	Brilique ®	7.6	9.7	2.1 (28.0 %)	0.1 (26.0 %)
Simvastatin	C10AA01		13.7	15.8	2,1 (15.0 %)	-2.3 (-5.0 %)
Paliperidon NY	N05AX13		10.2	12.2	2 (19.0 %)	0.02 (17.0 %)

1) ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation

2) DDD: Defineret døgndosis

Lægemiddelgrupper med væsentligt fald i omsætningen

Stærke smertestillende midler: Omsætningen af **naturlige opiumalkaloider** (N02A) er faldet med 31 mio. kr. (28 %) fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013. Faldet i omsætningen er på linje med faldet fra 1. kvartal 2012 til 1. kvartal 2013 (27 %) og 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013. Størstedelen af faldet ses i gruppen oxycodon (N02AA05). Gennem de sidste 5 kvartaler ses et markant fald. Du kan se mere om forbrugsudviklingen af oxycodon på Statens Serum Instituts [oxycodon barometer](#).

Omsætningen af **antidepressive lægemidler** er 26 mio. kr. lavere i 3. kvartal 2013 end samme kvartal 2012, svarende til et fald på 23 %. Det skyldes overvejende lavere priser på venlafaxin og sertraline, men også at der er færre brugere af det relativt dyre escitalopram. **Venlafaxin** står for de 13.4 mio. kr., idet omsætningen i 3. kvartal 2013 er 1/3 af omsætningen i 3. kvartal 2012. Det skyldes at den gennemsnitlige pris pr. DDD var 3 gange så høj i 3. kvartal 2012. Venlafaxin er et såkaldt dual-action antidepressivum af typen SNRI, og brugen af den har været stigende igennem en årrække med små 59.000 brugere i 2012. Midt i 2012 steg de gennemsnitlige priser på venlafaxin voldsomt, og priserne var på sit højeste i 3. kvartal 2012.

I 3. kvartal 2013 er den gennemsnitlige pris pr. DDD nede på niveau med prisen før disse prisstigninger (læs mere om prisstigningerne hos [Institut for Rationel Farmakoterapi](#) (IRF)). **Sertralin** står for 5.8 mio. kr. af omsætningsfaldet i gruppen, og her skyldes det også faldende priser i forhold til 2. kvartal 2012. For sertralin var der en voldsom prisstigning i 4. kvartal 2011 (læs mere i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 4. kvartal 2011](#)), og den gennemsnitlige pris er nu lavere end før denne prisstigning. **Escitalopram** står for 4.4 mio. kr. af faldet i gruppen. Her ses også et lille prisfald, men den største årsag til omsætningsfaldet er, at forbruget og antallet af brugere er faldet med ca. 15 % i forhold til 2. kvartal 2012. Den faldende brug af escitalopram er en tendens, der har været i gang længe pga. den relativt høje pris for escitalopram i forhold til mange af de andre antidepressiva af typen SSRI.

Omsætningsfaldet for **demensmidler** på små 18 mio. kr. skyldes lavere priser pr. DDD for de købte pakninger inden for alle demensmidlerne. Det er dog især salget af lægemidler med **memantin**, der bidrager med et omsætningsfald på 12.3 mio. kr. Den gennemsnitlige pris pr. DDD for de solgte pakninger er faldet 82 % fra 32.44 kr. i 3. kvartal 2012 til 5.88 kr. i 3. kvartal 2013. Dette prisfald bevirker, at omsætningen er faldet til 1/5 på trods af, at der er solgt 10 % mere memantin. Prisfaldet skyldes formentlig øget konkurrence, da der løbende er kommet flere generika (kopipræparater) på markedet i 2013. I 3. kvartal 2012 var der udover originalen Ebixa kun 1 generika, mens der i 3. kvartal 2013 var 5 generika på markedet.

Udover memantin ses omsætningsfald for kolinesterasehæmmerne **rivastigmin** (2.7 mio. kr., 29 % af dennes omsætning) og **galantamin** (2.6 mio. kr., 76 % af dennes omsætning). Faldet for rivastigmin skyldes primært et gennemsnitligt prisfald på 29 %, hvor der både ses prisfald for depotplastre og for kapslerne i varierende grad. Omsætningsfaldet for galantamin skyldes både et stort prisfald på 73 % og et fald i den solgte mængde på 13 %.

Omsætningen af **antipsykotika** er faldet med 17.5 mio. kr. fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013, hvilket primært skyldes prisfald, idet omsætningen er faldet med 13 %, mens mængdeforbruget kun er faldet med 1 %. Faldet i omsætning er fordelt på flere lægemidler. Salget af lægemidler med indholdstoffet quetiapin er faldet med 7.6 mio. kr. som følge af patentudløb på Seroquel® i marts 2012, og salget af lægemidlerne Geodon® og Zeldox® (begge med indholdstoffet ziprasidon) er faldet med 5.8 og 1.6 mio. kr. pga. store prisfald som følge af patentudløb i henholdsvis marts 2012 og marts 2013. Læs mere om udviklingen i brugen af antipsykotika i rapporten '[Brug af antipsykotika 2002-2011](#)'.

Tabel 3 viser, hvordan omsætningen og mængdeforbruget har udviklet sig for de lægemiddelgrupper, der har haft det største fald i omsætningen fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013. Når der står **NY** efter lægemiddelstoffet eller lægemiddelgruppen, betyder det, at lægemidlet ikke har været med i forrige 'Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin'.

Tabel 3 Lægemiddelstoffer eller lægemiddelgrupper med væsentlig fald i omsætning eller mærkbare ændringer i mængdeforbruget fra 3. kvartal 2012 til 3. kvartal 2013

Lægemiddelstof eller lægemiddelgruppe	ATC-gruppe ¹⁾	Kommentar og vigtigste undergrupper i forhold til omsætningsfaldet	Omsætning i 3. kvartal 2012 i mio. kr.	Omsætning i 3. kvartal 2013 i mio. kr.	Forskel i omsætning i mio. kr. (%)	Forskel i mængdeforbrug i mio. DDD ²⁾ (%)
Stærke smertestillende midler (opioider)	N02A		111.8	80.9	-31 (-28 %)	0.0 (0,0)
Antidepressive midler	N06A	Venlafaxin, sertralin og escitalopram	114.3	88.2	-26 (-23 %)	-1.2 (-3.0 %)
Sildenafil (potensmidler) NY	G04BE03		4.8	21.7	-16.9 (-78 %)	0.3 (84 %)
Midler mod demens NY	N06D	memantin	29.1	11.3	-17.8 (-61 %)	0.2 (10 %)
Antipsykotika	N05A		130.5	113.0	-18 (-13 %)	-0.1 (-1.0 %)

1) ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation

2) DDD: Defineret døgndosis